

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

ANNA HRABÁKOVÁ:

Analýza některých vývojových tendencí a nových jevů v současné češtině

Úvod

Současná čeština prochází bouřlivými proměnami, které kladou široké spektrum otázek a mohou mít dalekosáhlé důsledky. Zachytit tuto dynamiku je snaha stejně potřebná, jako složitá a obtížná. Pokud je mi známo, toto téma není součástí žádného většího fakultního programu a Anna Hrabáková si je pro svou bakalářskou práci vybrala samostatně na základě svého zájmu a u vědomí jeho závažnosti.

Obsahová stránka

Posuzovaná bakalářská práce se téměř rozpadá na dvě nespojitě části: teoretickou (kap. 1. - 3.) a praktickou (kap. 4. - 5.).

Pomineme-li vcelku standardní úvod, i teoretická část se de facto dělí na dva okruhy: Zatímco druhá kapitola „Funkce a vlastnosti jazyka z hlediska lingvistických teorií“ budí spíše dojem výpisků z odborné četby, nic moc neříkajících a chvatně poskládaných dohromady, kapitola třetí „Vývojové tendence v současném českém jazyce“ je vymezenější a sevřenější a vykazuje jistou souvislost s autorčíným výzkumem, který je stěžejní částí práce.

Ve druhé kapitole se autorka snaží postihnout vývoj, směry a teorie lingvistiky, funkce a vlastnosti jazyka, jeho vývoj a příčiny změn, to celé na zhruba pěti stránkách. Není proto divu, že text je celkově tezovitý, povrchní a terminologicky nepřesný, příliš obecný a povšechný. Navíc není ani vnitřně dostatečně provázaný, opakují se stejná klišé (např. *Sociolingvistika zkoumá vzájemný vztah jazyka a společnosti, s.10 x Vazbu jazyka a společnosti zkoumá sociolingvistika, s. 11*), některé výčty jsou z hlediska tématu spíše marginální (např. *specifika jazyka s.11-12*) a některé zcela irelevantní (např. s.9-10). Tato kapitola vykazuje rysy nedotaženosti, je nepromyšlená a plytká. Skutečnosti v ní popisované lze považovat za inherentní rámec pro práci tohoto druhu; je-li to potřeba, lze na ně odkazovat, ale popisovat je není nutné, ba ani žádoucí, uvážíme-li obrovskou šíři a spletnost této problematiky. Na autorčinu obranu však dlužno říci, že mnohé termíny lingvistických teorií nejsou jednoznačně definovány ani v odborné literatuře a že jejich interpretace se může u jednotlivých autorů měnit podle různé akcentace zkoumaných jevů.

Třetí kapitola je sice také tezovitá a evidentně mohla být rozvinuta do hlubšího propojení s výzkumnou částí, nicméně jsou v ní zřetelné známky větší sevřenosti a více se drží tématu. Je jen škoda, že avízovaná sociolingvistická hlediska nebyla rozpracována do větší hloubky a že jednotlivé kategorie v odstavcích 3.2.-3.4. nebyly doplněny příklady z vlastního autorčina výzkumu. Není pochyb, že autorka by byla tento úkol lehce zvládla a bylo by jí to pomohlo s větší jednoznačností definovat jednotlivé kategorie i v teoretickém referenčním rámci. Domnívám se, že tuto věc lze nahradit při obhajobě, a k tomu by také měly směřovat otázky, které jsou do tohoto posudku přidány.

Praktická část, tj. čtvrtá a pátá kapitola (Anglické přejímky dle míry adaptace a Anglické přejímky z hlediska funkčního a stylového) je systematická, konsekventní a přínosná. Autorka pracuje relevantní kvalitativní metodou, strukturovaně rozlišuje jednotlivé kategorie a dovede se orientovat ve svém terénu. Tato část je výborná a až na pár drobností nemám výhrad. (Těmito

výhradami by mělo význam se zabývat jen v tom případě, kdyby autorka zamýšlela na svou práci v budoucnosti navázat dalšími výzkumy.)

Formální stránka

Posuzovaná práce má všechny náležitosti, které má bakalářská práce mít: např. dobře strukturovaný obsah, odkazy, bibliografie. Mé výtky jsou spíše drobné: každé práci – a zejména pak se zaměřením lingvistickým, by jistě prospěla závěrečná redakce textu, aby se v něm neobjevovaly překlepy. Autorka prokazatelně svou mateřštinu ovládá, a tak soudím, že v tomto případě se jedná jen o nedopatření. Upozornit však musím na to, že autorka nemá svůj ustálený ortografický styl, a proto – patrně ovlivněna bezprostředním zdrojem – její norma místy kolísá (např. neologismy vs. neologizmy).

Celkově lze říci, že práce je (i přes uvedené výtky) dobře strukturovaná a v zásadním směru dobře koncipovaná. Posuzováno z této perspektivy lze dovozovat, že nepodařená druhá kapitola bude spíše zaviněna nějakým vnějším faktorem, např. časovou tísní, než autorčinou nedbalostí či neznalostmi.

Práce s literaturou

Podle mého soudu autorka prokázala schopnost pracovat s relevantní literaturou. I když jí lze vytknout, že v některých případech nedohledala primární zdroje (což zejména u Saussurova Kursu obecné lingvistiky je velká škoda a nepochybuji o tom, že s. 9 a 10 v teoretické části by byly vypadaly podstatně jinak), dokázala si v zásadě nejdůležitější tituly najít sama a sama je zpracovat. Vzhledem k tomu, že tématem práce je čeština, lze přijmout i absenci nečeských titulů.

Hlavní otázky k obhajobě

Navrhuji, aby se autorka u obhajoby zaměřila na následující body:

- 1) objasnila vztah mezi pojmy, jež používá: diferenciaci vs. unifikace, demokratizace a pseudodemokratizace (s. 19), intelektualizace, racionalizace a ekonomičnost vyjadřování (s.17) a homogenizace, a to v souvislosti s neologismy a internacionalismy, a doložila je příklady, nejlépe – bude-li to možné – z vlastního výzkumu;
- 2) dtto k úvodní větě u 3.4. na s. 24 (Výrazy anglického původu...);
- 3) blíže specifikovala, jaké mimojazykové faktory sociální, psychologické, ekonomické a obchodní měla konkrétně na mysli v souvislosti s adaptací přejímek;
- 4) vyjádřila vlastní názor ve spojitosti s výrokem: „Míra a způsob užívání cizích slov byly vždy častým námětem diskusí.“ (s. 26) Skromnost je nepochybně chvályhodná ctnost, ale občas se hodí svůj názor jasně vyslovit.

Celkové hodnocení

I přes nepovedenou druhou kapitolu se domnívám, že Anna Hrabáková svou bakalářskou práci (volbou tématu, názvem, strukturou své práce, přístupem ke zkoumanému vzorku, zpracováním výsledků, prací s literaturou, obsahem) splnila nároky, které jsou kladeny na tento atest, a její práci doporučuji k obhajobě. Jako východisko hodnocení navrhuji vyšší bodové pásmo s tím, že konečný výsledek bude záležet na přesvědčivosti obhajoby.